

Södertälje kommun
sodertalje.kommun@sodertalje.se

2019-04-17
1 (18)
Dnr-2018:11300

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Igelsta
grundskola i Södertälje kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Igelsta grundskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Igelsta grundskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att eleverna ges möjlighet att i högre utsträckning påverka planeringen av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 17 oktober 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2018:11300) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen
Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Skälen till bedömningen är att rektorn gör en bred uppföljning och analys av skolans resultat, undervisningens genomförande och förutsättningarna för undervisningen, vilken används som grund för skolans utvecklingsarbete. Vidare bedrivs ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan och rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag.

Uppföljning och analys av utbildningen

Rektorn gör en bred uppföljning och analys av skolans resultat, undervisningens genomförande och förutsättningarna för undervisningen vilken fungerar som en grund

för skolans utvecklingsarbete. Av insänd dokumentation samt intervjuer med personal (lärare och representanter för elevhälsan) och skolledning (rektorn och biträdande rektorn) framgår att rektorn systematiskt och kontinuerligt följer upp skolans verksamhet. Två gånger per termin följs elevernas kunskapsresultat upp. I mitten av terminen görs en prognos över elevernas förväntade kunskapsutveckling i varje ämne och vid terminsslutet görs sedan en uppföljning av hur det gått. Resultaten analyseras på individ-, grupp-, ämnes- och skolenhetsnivå. Varje lärare analyserar resultaten utifrån frågor som skolledningen ställer och skickar en skriftlig analys till skolledningen som därefter gör en övergripande analys för hela skolan. Resultaten diskuteras också gemensamt på arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar. Skolledningen beskriver att ett utvecklingsarbete gällande analys av resultaten genomförts. Syftet med utvecklingsarbetet var att få de skriftliga redogörelserna att riktas tydligare mot undervisningen, vad lärarna kan göra för att förbättra den och vilka framgångsfaktorer man kan se. Utifrån de analyser lärarna gör skriver arbetslagen handlingsplaner för den fortsatta undervisningen.

Av intervjuer med skolledningen och personal framgår att undervisningen också följs upp genom lektionsbesök. Vid lektionsbesöken undersöker rektorn och biträdande rektorn exempelvis hur undervisningen genomförs, hur genusperspektivet integreras i undervisningen och hur metoder och förhållningssätt som ingår i utvecklingsarbetet implementeras. I efterföljande samtal får lärarna återkoppling utifrån det rektorn och biträdande rektorn observerat. En del besök genomförs till följd av att lärarna ber rektorn eller biträdande rektorn att besöka dem i samband med att läraren exempelvis ska prova en ny metod eller vill ha återkoppling på något speciellt. Ytterligare ett sätt att följa upp undervisningen som skolledningen lyfter fram är genom de diskussioner som sker på arbetslagsmöten där kollegialt lärande finns med på dagordningen. Genom att delta där tar de kontinuerligt ta del av lärarnas analyser av hur det kollegiala lärandet påverkat undervisningen.

Arbetet med värdegrundsuppdraget följs upp inom ramen för skolans likabehandlingsarbete som beskrivs i "Igelsta grundskolas plan för det övergripande arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar", kallad likabehandlingsplanen. Planen tas fram av likabehandlingsgruppen som består av representanter för arbetslagen, kuratorn, speciallärare och rektorn. Utifrån den övergripande planen formulerar varje arbetslag en plan med aktiviteter och åtgärder som är specifika för respektive arbetslag och följs upp och uppdateras varje månad. Detta framgår av nämnda plan och intervjuer med skolledningen och personal. När det gäller värdegrundarbete samarbetar skolan med en extern aktör som arbetar med att motverka utanförskap och öka tolerans för olikheter. En del av uppföljningen sker därför inom ramen för det samarbetet, beskriver skolledningen.

Rektorn beskriver i intervjun och i insänd dokumentation att resursfördelningen sker utifrån en analys av föregående års resursfördelning tillsammans med den information som rektorn får i uppföljning av elevhälsoteamet och identifierade behov i elevgrupperna.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Av insänd dokumentation samt intervjuer med personal och skolledningen framgår att lärarna är organiserade i tre arbetslag. Varje vecka genomförs arbetslagsmöten och ett gemensamt möte för alla lärare. Varannan vecka används den gemensamma mötestiden till arbetsplatsträffar och varannan vecka leder förstelärarna ett kollegialt lärande och utvecklingsarbete. Innehållet på förstelärarträffarna handlar om de fokusområden som tagits fram utifrån skolans systematiska kvalitetsarbete med det övergripande syftet att höja skolans resultat. De områden skolan arbetar med är genus, formativ bedömning, kooperativt lärande, språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt samt digitalt lärande. Varje förstelärare ansvarar för ett område och håller i fyra träffar om aktuellt område enligt ett rullande schema. Det som tas upp på förstelärarträffarna arbetar arbetslagen vidare med på sina respektive möten efterföljande vecka där en timme är avsatt för kollegialt lärande. Vid dessa möten förs protokoll som rektorn tar del av. Lärarna beskriver att de är nöjda med strukturen för mötena och tycker att det kollegiala lärandet verkligen implementeras i undervisningen. De beskriver att de genom nuvarande organisation kontinuerligt testat och utvärderat olika metoder och modeller i undervisningen. Skolledningen är alltid med på förstelärarträffarna och vad som tas upp på dessa träffar bestäms av skolledningen i samråd med förstelärarna.

När det gäller samverkan framgår av intervjuer med lärare att allmändidaktiska diskussioner förs på arbetslagsmötena och spontant mellan kollegorna. Samverkan med lärare från andra skolor sker på kommunens gemensamma utvecklingsdagar, då bland annat tillfälle ges att träffa andra lärare som undervisar i samma ämnen. Beträffande obehöriga lärare beskriver skolledningen att alla nya lärare ges en introduktion till Igelsta grundskola av biträdande rektorn och i samband med det tilldelas en mentor.

Jämställdhetsarbete

Rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete som syftar till att ge alla elever samma förutsättningar oberoende av könstillhörighet. Av insänd dokumentation samt intervjuer med personal och skolledning framgår att genus är ett fokusområde i skolans systematiska kvalitetsarbete. För att driva detta arbete och få det att genomsyra all undervisning finns en förstelärare som arbetar med

genuspedagogik inom ramen för det kollegiala lärandet. Försteläraren håller i träffar med alla lärare och de har då exempelvis arbetat med hur man praktiskt kan motverka könsstereotyper i undervisningen genom att granska läromedel, medvetet välja vilka bilder som visas och välja vad inom ett område som tas upp. Forskning om skillnader mellan pojkars och flickors resultat är ett annat exempel på vad som tas upp på träffarna. Rektorn beskriver att hen vill att arbetet ska gå längre än att bara handla om att använda så kallade talpinnar för att fördela ordet utan att lärarna också behöver veta varför de gör det. Rektorn betonar vikten av att verksamheten genomsyras av ett genusperspektiv, vilket lärarna beskriver att den också gör. Alla utvecklingsdiskussioner som förs innefattar enligt lärarna ett genusperspektiv. I Igelsta grundskolas plan för det övergripande arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling finns flera främjande insatser beskrivna. Exempel på sådana är könsneutrala toaletter, medvetenhet i utformning och presentation av rastaktiviteter, medvetet arbete med stereotypa föreställningar om kön i relation till undervisningsmaterial, samt diskussioner med elever om normer i relation till kön.

En del av jämställdhetsarbetet som direkt involverar elever handlar om maskulinitet och stereotypa bilder av manlighet, vilket skolledningen förklarar beror på att de sett att det finns starka ideal kring manlighet bland eleverna på skolan. Rektorn har därför identifierat ett behov av att bredda bilden av maskulinitet. Som ett sätt att både kartlägga situationen och följa upp arbetet genomför arbetslagen regelbundet skattningar av hur maskulinitetskulturen kommer till uttryck. Utifrån resultaten fattar skolledningen sedan beslut om exempelvis vilken litteratur lärarna i respektive arbetslag ska läsa och diskutera för att bredda sina kunskaper inom jämställdhetsområdet. Eleverna beskriver att de är delaktiga i jämställdhetsarbetet på skolan och att de pratar om kvinnors och mäns förutsättningar i olika ämnen och sammanhang.

I skolans jämställdhetsarbete ingår också samarbeten med två externa aktörer – en ungdomsjour och ett företag som arbetar med att öka tolerans och minska utanförskap. När det gäller effekterna av jämställdhetsarbetet beskriver lärarna att de upplever att klassrummen blivit mer jämställda när det gäller exempelvis talutrymme. Enligt skolledningen och lärarna följs jämställdhetsarbetet upp genom resultatuppföljningen, där analys av pojkars och flickors resultat görs, och genom de lektionsbesök som skolledningen genomför.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att undervisningen huvudsakligen genomförs utifrån en tydlig struktur, är målfokuserad, varierad och till stor del ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Vidare innehåller undervisningen inslag som syftar till att motivera eleverna och stärka deras självförtroende, men klimatet i undervisningen upplevs inte som tillåtande av alla elever. Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas till aktuell elevgrupp, ger eleverna utmaningar på olika nivåer och ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Eleverna är delaktiga i utvärdering av undervisningen, men deras möjlighet att påverka planeringen är begränsad vilket skolan behöver utveckla.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen genomförs huvudsakligen utifrån en tydlig struktur och tydliggör målen för eleverna. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna har en samsyn kring att tydliga strukturer och mål är viktigt men att det kan skilja sig åt hur lärarna arbetar med detta. Det har tidigare bedrivits ett arbete med en gemensam lektionsstruktur i två av arbetslagen och arbetet har anpassats så att lärarna använder olika delar av den. Som exempel nämns att många lärare använder inledningen, som innebär att tydliggöra lektionsmålen, och avslutningen, som innebär att sammanfatta och stämma av mot lektionsmålen. Några lärare beskriver att de arbetar med kortsiktiga och långsiktiga mål för arbetsområden. De presenterar målen i början av ett arbetsområde för att sedan återkomma till dem kontinuerligt. Några lärare berättar att de gör en övergripande planering för undervisningen i skolans digitala plattform, vilket eleverna berättar ger dem möjlighet att i förväg veta vad lektionerna kommer att handla om och innehålla. Den bild som lärare och elever förmedlar i intervjuerna stämmer med det som lektionsobservationerna visar. Vid dessa ges exempel på hur lärare på olika sätt skapar struktur och tydliggör målen för eleverna och även att det görs i varierande grad.

Undervisningen är varierad och eleverna får till stor del ett aktivt lärarstöd. Av såväl lektionsobservationer som intervjuer med lärare, elever och skolledning framgår att lärarna använder olika arbetsformer i undervisningen såsom enskilt arbete, gemensamma diskussioner och olika typer av gruppaktiviteter. Lärarna beskriver att de medvetet arbetar med att variera undervisningen och att skolans utvecklingsarbete kring språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och kooperativt lärande är en del av detta arbete. Genom detta får de möjlighet att prova och utvärdera olika metoder och strukturer som används för att variera undervisningen, enligt skolledningen och lärarna. Av lektionsobservationer och intervjuer framgår att lärarna huvudsakligen ger eleverna det stöd de behöver för att förstå, komma igång och genomföra uppgifterna. Några lärare beskriver att de arbetar med stödstrukturer för att se till att eleverna kommer igång och kan genomföra arbetet själva. Det handlar om exempelvis checklistor, utvecklande ord och startmeningar. Lärarna beskriver att deras egen roll vid enskilt arbete är att stötta eleverna genom att se till att de kommer igång och är aktiva samt vara med och driva samtal och arbete vidare när det behövs. Elever berättar dock att stödet varierar mycket mellan olika lärare.

Anpassning och utmaningar

Undervisningen innehåller inslag som syftar till att motivera eleverna och stärka deras självförtroende, men det förekommer att lektionsklimatet inte upplevs som tillåtande. Lärarna beskriver att de gemensamt arbetat med hur man ger uppmuntran och återkoppling till eleverna. De har då exempelvis reflekterat över och diskuterat om det är arbetsinsats, process eller resultat som beröms och uppmärksammas. Eleverna beskriver som exempel att lärarna uppmuntrar dem genom att säga att de kan mer än de tror och visa att de bryr sig om eleverna. Såväl elever som lärare betonar att variation i undervisningen är viktigt för att fånga elevernas uppmärksamhet och bibehålla motivationen. Eleverna beskriver dock att lektionsklimatet varierar mellan olika lärare och ämnen. Av en elevintervju framgår att lärarnas bemötande av eleverna varierar och att det förekommer att elever inte vågar ställa frågor, svara på frågor och delta i diskussioner på lektionerna av osäkerhet inför lärarens och andra elevers reaktion.

Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas till aktuell elevgrupp och ger eleverna utmaningar på olika nivåer. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att det utvecklingsarbete som bedrivs för att höja undervisningens kvalitet innefattar delar som syftar till att hitta olika sätt att anpassa undervisningen på för olika elevgrupper. Lärarna beskriver att de testat, utvärderat och anpassat olika metoder och skolledningen framhåller vikten av att bredden av metoder som används är ett sätt att fånga upp och lyfta fram alla elever. Lärarna beskriver att de arbetar med stödstrukturer och då exempelvis gör vissa anpassningar för hela grupper utifrån en

elevs behov, vilket samtidigt gynnar hela elevgruppen. Elever som är i behov av en lugnare miljö har också möjlighet att arbeta enskilt i en mindre grupp under delar av lektioner. Beträffande elevernas möjligheter att utmanas på olika nivåer ger såväl elever och lärare flera exempel på hur detta görs. Lärarna beskriver att de arbetar mycket med öppet formulerade uppgifter som ger eleverna möjlighet att lösa dem på flera nivåer och omfattar flera förmågor. De elever som har svårt ges hjälp att reda ut vari svårigheterna ligger och hjälp att komma vidare utifrån det. Eleverna beskriver att de har möjlighet att arbeta i olika takt och få olika svårighetsgrad på uppgifter i flera ämnen.

Elevernas delaktighet och påverkansmöjligheter

Undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och olika strategier för lärande. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna på olika sätt arbetar med att synliggöra lärandet för eleverna och ge dem möjlighet till reflektion. Lärarna framhåller arbetet med formativ återkoppling som en del av detta. De beskriver att de har ett gemensamt förhållningssätt kring detta och att det bidrar till att tydliggöra för eleverna vad de uppnått och vad de behöver utveckla för att komma vidare. Lärarna beskriver vidare att de genom uppgifter och inslag i undervisningen ger eleverna möjlighet till reflektion. Som exempel nämns avslutande frågor, ibland i form av så kallade "exit tickets", där eleverna får reflektera över arbetsinsats och lärande om ett område, självskattningsfrågor i vissa läromedel samt diskussion i par och grupp om uppgifters syfte och vilka kvaliteter som efterfrågas i lösningarna. När det gäller möjligheterna att möta olika strategier för lärande uppger eleverna att de pratat om studieteknik i flera ämnen och lärarna beskriver att de varierar metoderna i undervisningen så att den innehåller visuella inslag, diskussion, lyssnande och skrivande för att fånga in elevernas olika sätt att lära sig på. Detta lyfter även skolledningen fram som viktigt.

Eleverna ges i viss utsträckning möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. När det gäller utvärdering framgår av intervjuer med elever och lärare att detta görs både regelbundet vid terminsslut och vid olika andra tillfällen. All undervisning utvärderas vid terminsslut och eleverna får då svara på frågor om exempelvis vad de tycker har fungerat bra och mindre bra samt vilket sätt de lärt sig på. Några lärare beskriver att de genomför utvärderingar i slutet av arbetsområden och andra gör kortare utvärderingar i slutet av lektioner. Någon lärare beskriver att hen brukar intervjua några elever för att ta reda på hur de tyckte att en viss uppgift eller ett arbetssätt fungerade.

Beträffande elevernas möjligheter att påverka innehåll och planering av undervisningen visar intervjuer med lärare och elever en större variation. Lärarna i de

högre årskurserna beskriver att en övergripande planering med fasta punkter görs inför läsårsstart och att den sedan ligger fast vilket gör att eleverna inte är delaktiga i den delen av planeringen. Eleverna kan dock påverka exempelvis vilken redovisningsform som ska användas för en uppgift. Lärarna i de lägre årskurserna ger exempel på hur eleverna påverkar undervisningen genom att de exempelvis får välja vilket av ett antal teman de ska arbeta med. Lärarna beskriver också att de ibland fångar upp elevernas förkunskaper när ett nytt arbetsområde påbörjas, vilket även eleverna ger exempel på. I övrigt beskriver eleverna att deras möjligheter att påverka undervisningen varierar mellan olika ämnen och att de i vissa ämnen inte påverkar planeringen alls eftersom undervisningen följer de läromedel som används.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att eleverna ges möjlighet att i högre utsträckning påverka planeringen av undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i högre utsträckning behöver planera undervisningen tillsammans med eleverna för att på så sätt öka elevernas inflytande över utbildningen. Granskningen visar att elevernas delaktighet i planeringen av undervisningen är begränsad till påverkan av visst innehåll och delar av undervisningens genomförande. Påverkansmöjligheterna varierar också mellan olika ämnen och årskurser.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Av Lgr 11, avsnitt 2.3, framgår att ett mål med utbildningen är att eleverna successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning. Vidare framgår att lärarna ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder. Läraren ska också tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utvecklar arbetet med elevinflytande genom att ta fram lämpliga former för att planera undervisningen tillsammans med eleverna. Detta utvecklingsarbete kan med fördel ske gemensamt så att lärarna kan se till att elevernas inflytande anpassas och utvecklas efter elevernas ålder och mognad.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero.

Skälen till bedömningen är att det finns ett samlat och medvetet arbete med att skapa trygghet och studiero på Igelsta grundskola. Kartläggningar genomförs, resultaten analyseras och åtgärder vidtas vid behov. Mot bakgrund av att utbildningen, trots det arbete som skolan gör, inte i alla delar präglas av trygghet och studiero vill Skolinspektionen betona vikten av att arbetet intensifieras och fortgår för att skolan ska kunna uppnå en trygg och lugn miljö för alla elever.

Trygghet

Det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan, men det förekommer att elever inte känner sig trygga. Av intervjuer med personal, elever och skolläring framgår att elevernas upplevelse av trygghet kartläggs och följs upp systematiskt och på flera sätt. En kommungemensam enkät som innehåller frågor om trygghet genomförs årligen med elever i årskurserna 2, 5 och 8 och skolan gör egna kartläggningar med skolans samtliga elever. En del av detta är att eleverna markerar på en karta vilka platser de upplever som otrygga. Kartläggningen omfattar även förutsättningar kring när och varför de olika platserna upplevs som otrygga. Lärarna beskriver att metoden "Flugan" används för detta ändamål. Bilder på flugor sätts upp på de platser eleverna markerat som otrygga och lärarna frågar sedan eleverna vad de tror att flugorna sett under veckan. Det är lättare för eleverna att berätta genom flugans perspektiv än sitt eget, förklarar lärarna. Av skolans plan för systematiskt kvalitetsarbete 2018/2019 framgår att resultaten på kartläggningen av otrygga platser förbättrats sedan föregående läsår. En annan del av kartläggningen utgörs av frågor om trygghet som eleverna regelbundet får svara på under mentorstiden. En del av trygghetsarbetet genomförs inom ramen för samarbetena med en ungdomsjour och ett företag som arbetar med att motverka utanförskap och öka toleransen för olikheter. Detta innefattar bland annat ett arbete mot kränkningar på nätet och i sociala medier. Rektorn berättar också att djupintervjuer genomförts med lärare och elever inom ett av samarbetena och att de utifrån resultatet dragit slutsatsen att de behöver arbeta såväl individstärkande som gruppstärkande med vissa grupper för att

öka tryggheten och jämställdheten på skolan. Lärarna berättar att de arbetar med samtalsgrupper i de högre årskurserna. I grupperna pratar eleverna med vuxna på skolan och blir lyssnade på. Som exempel på vad samtalen handlar om nämns normer, vad en kränkning är och att olika individer kan ha olika gränser.

Enligt personal, skolläda och elever är det huvudsakligen en trygg miljö på skolan. Representanterna för elevhälsan uppger att resultatet av den senaste enkäten för elever i årskurs 2, 5 och 8 visade att de flesta elever är trygga och lärarna berättar att den undersökning som görs på mentorstid visar att majoriteten av eleverna är trygga men att det förekommer att elever upplever otrygghet. Skolläda uppger att de är medvetna om vad denna otrygghet handlar om och ger exempel på flera åtgärder som vidtagits. Som exempel nämns att kamrattstödare anstälts för att arbeta socialt med elever och finnas närvarande bland dem. Lärarna arbetar med att identifiera var problemen med otrygghet finns och skolläda riktat kamrattstödjarnas arbete till dessa områden. Samarbetet med de externa aktörerna som nämns ovan är enligt insänd dokumentation en åtgärd som vidtagits utifrån att skolläda identifierat problem med rädsla och hårt språkbruk bland eleverna. Enligt skolans plan för systematiskt kvalitetsarbete 2018/2019 har detta arbete lett till en lugnare och tryggare miljö på skolan.

Personal, elever och skolläda ger en samstämmig bild av att det finns en gemensam gränssättning hos personalen och att de reagerar när de hör eller ser något hända. Reaktionen hos personalen vid exempelvis olämpligt språk kan dock variera. Några elever beskriver att en del lärare bara säger till medan att andra tar en diskussion om varför det som sagts var olämpligt. Representanter för elevhälsan förklarar att personalen reagerar olika beroende på situation. De markerar alltid, men ibland tar de en diskussion direkt och ibland tar de upp det som hänt med eleverna senare. Skolläda beskriver att det pågår ett aktivt arbete för att se till att alla lärare har ett gemensamt förhållningssätt i trygghetsfrågor, exempelvis utifrån lågaffektivt bemötande och att visa skolans värdegrund i handling. Trygghetsfrågor diskuteras kontinuerligt på arbetslagsmöten. Skolläda beskriver hur de arbetar medvetet för att skapa en trygg och tillåtande miljö för såväl personal som elever genom att exempelvis finnas tillgängliga, samtala med elever samt vara synliga och delaktiga i verksamheten. Av skolans plan för det övergripande arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar framgår att eleverna är med och diskuterar resultaten av de kartläggningar som görs i syfte att ta fram förslag på åtgärder. Trygghetsfrågor diskuteras också på klassråden.

Studiero

Det finns ett samlat arbete med att skapa studiero på skolan, även om studieron varierar. Av intervjuer med personal och skolledning framgår att det finns ett gemensamt arbete kring studiero på skolan. På såväl arbetslagsmöten som arbetsplatsträffar och förstelärräffar förs diskussioner om studiero och gemensamma förhållningssätt för att nå samsyn i dessa frågor. Som exempel på gemensamma strategier som diskuterats nämns lektionsstruktur, genomtänkt placering i klassrummet och att uppställning utanför klassrummet innan lektionsstart. Rektorn uppger att de minskat störningar från korridorerna genom att lägga ett schema med gemensamma lektionstider. En del av det gemensamma arbetet med studiero sker inom ramen för det kollegiala lärandet kring relationell pedagogik. Rektorn ger också exempel på att lärarna fått läsuppgifter gällande studiero som diskuterats gemensamt på arbetsplatsträffar och att diskussioner kring att olika former av undervisning kräver olika ljudnivå förs.

Personal och skolledning beskriver att studieron följs upp genom lektionsbesök samt frågor till elever i enkäter och elevhälsosamtal. Samtliga intervjuer ger en samstämmig bild av att studieron kan variera mellan olika årskurser och ämnen. Skolledningen och lärare ger dock exempel på att riktade insatser görs vid behov och att dessa gett resultat. Elever berättar också att lärarna brukar fråga dem i slutet av lektionerna hur de upplevt arbetsron. Några elever uppger att de har fått svara på frågor om hur de upplever studieron och hur de tycker att den kan förbättras.

Av intervjuer med skolledning, lärare och elever framgår att det finns ordningsregler som är gemensamma för hela skolan och regler som tas fram av och gäller för varje klass. Om reglerna inte följs tillämpas en konsekvenstrappa, som eleverna känner till.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn följer upp och analyserar eventuella avvikelser i bedömningar och betyg samt ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina

bedömningar och sin betygsättning. Förutsättningarna för detta ser dock olika ut för olika lärare och Skolinspektionen vill därför framhålla vikten av att det påbörjade arbetet med att ge de lärare som är ensamma om att undervisa i sina ämnen förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg fortsätter.

Betyg och bedömningar analyseras och diskuteras och åtgärder vidtas vid behov. Av insänd dokumentation och intervjuer med personal och skolledning framgår att det bedrivs ett utvecklingsarbete kring bedömning och betygsättning på Igelsta grundskola och att detta initierats till följd av den analys av betyg och bedömningar som görs i samband med resultatuppföljningen (se området "Rektors ledarskap" för utförligare beskrivning). Betygen analyseras i relation till resultat på nationella prov, förändring över tid, eventuella skillnader mellan pojkar och flickor samt i relation till andra skolor. Betygen och bedömningarna i olika ämnen jämförs också med varandra för att säkerställa likvärdigheten. I detta arbete har avvikelser uppmärksamats och rektorn har vidtagit åtgärder, både i enskilda fall och för skolan som helhet, för att säkerställa korrekt bedömning och ge stöd gällande likvärdig bedömning vid behov.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygsättning. Av insänd dokumentation samt intervjuer med lärare och skolledningen framgår att nationella prov samrättas. Detta kan gå till på olika sätt – något prov samrättas med lärare från hela kommunen medan de flesta rättas gemensamt av lärare på skolan. Samrättning med närliggande skolor har också förekommit. När det gäller övriga bedömningar beskriver såväl lärare som skolledning att förutsättningarna är olika i olika ämnen. I de ämnen där bedömningsstöd från Skolverket finns används dessa. I de ämnen där det bara finns en undervisande lärare är det svårare att säkerställa bedömningarnas likvärdighet, enligt skolledningen och lärarna. För att ge alla lärare tillfällen att diskutera frågor om bedömning och betygsättning samt säkerställa likvärdigheten genomförs därför ett utvecklingsarbete på skolan under ledning av en förstelärare. Som exempel på detta arbete beskrivs att alla lärare på skolan delats in i tvärgrupper för att diskutera autentiska elevexempel utifrån kunskapskraven. Det finns också tillfällen för lärarna att arbeta med likvärdig bedömning på kompetensutvecklingsdagar och kommungemensamma dagar. Obehöriga lärare får stöd av behöriga kollegor och skolledningen i arbetet med betygsättning, enligt lärare och skolledningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Lena Stadler

Lena Stadler

Beslutsfattare

Signerat av: Lena Stadler

X Sarah Vinterlycka

Sarah Vinterlycka

Föredragande

Signerat av: Sarah Vinterlycka

I handläggningen av ärendet har även utredarna Hans Granath och Åsa Rasmussen medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med representanter för skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn och biträdande rektorn
- Dokumentstudier – dels av de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan och dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 11 februari 2019 och den 13 februari 2019. Besöket genomfördes av Sarah Vinterlycka och Hans Granath.

Igelsta grundskola är en skola för årskurserna 1–9 och förskoleklass med Södertälje kommun som huvudman. Vid skolenheten går cirka 380 elever i grundskolan. Skolledningen består av en rektor och en biträdande rektor. Förskoleklassen omfattas inte av granskningen.